

Izhaja
vsak mesec enkrat.
—
Uredništvo in uprav-
ništvo je v Šelenbur-
govi ulici 5/1.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.
Tiska tiskarna Makso
Krovatin v Ljubljani.
Odgovorni urednik:
Ivan Petkovšek.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 2.

Ljubljana, 15. februarja 1924.

Leto IV.

Protestni shod hišnih posestnikov v Ljubljani.

Dne 13. jan. 1924 se je vršil velik protestni shod hišnih posestnikov iz Ljubljane in ostale Slovenije natančno po objavljenem dnevnem redu, zlasti proti neznošnim davčnim bremenom ter proti podaljšanju stanovanjskega zakona. Udeležba posestnikov iz Ljubljane, njene okolice kakor tudi iz dežele je bila ogromna in je shodu prisostvovalo okrog 1500 posestnikov, ki so z največjim zanimanjem sledili izvajanjem posameznih govornikov, kakor tudi ves čas kazali resno voljo, da niso več voljni prenašati dosedanjih krivic. — S ponosom lahko povdarjamo, da je bil to eden največjih in najresnejših shodov v Ljubljani ter pokazal kako močno je napredovala naša organizacija in stanovska zavest. Da je bil shod veličasten in govorni stvarni, to so priznali vsi ljubljanski dnevniki, ki so o shodu obširno poročali, kar se preje večinoma ni zgodilo.

Predsednik Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani g. Ivan Frelih otvoril ob 10. uri protestni shod in vse navzoče pristrčno pozdravi, zlasti še zastopnika trgovske in obrtniške zbornice g. predsednika Ivana Kneza in gosp. dr. Windischerja, tega odličnega strokovnjaka na gospodarskem polju. Nadalje pozdravi zastopnike društev hišnih posestnikov iz dežele: iz Kranja g. Bizjaka, iz Jesenic gg. Brunerja in Pavliča, iz Bleda g. Plemelja, iz Novega mesta g. Maloviča, iz Maribora g. Murko, iz Studencev g. Ulriha in Ptuja g. Kranjca, iz Ormoža g. Veseliča in Kuharja, iz Trbovelj gg. Parkarda in Povšeta.

Nato pozdravi predsednika Zveze gremijev trgovcev g. Jelačina, predsednika ljubljanskega gremija trgovcev g. Stupico, za ljubljansko okolico g. Zebala ter končno obč. svetnika g. Turka.

Za zapisnikarja imenuje g. Poljšaka in izvaja: »Pozdravljam še enkrat vse domače in okoliške člane, kateri ste se v tako obilnem številu udeležili današnjega protestnega shoda in pokazali, da z današnjim položajem hišnih posestnikov niste zadovoljni in da se mora stanovanjsko vprašanje končno vendar enkrat urediti. Vsi vemo, da je naše današnje stanje tako žalostno in da je stanovanjsko vprašanje postalo tako pereče, da ga nismo več voljni in zmožni prenašati. Pri tej priliki kličemo vsem merodajnim faktorjem, naj vpoštevajo današnji shod, današnje resolucije, ki jih bomo sklenili, ker v drugem slučaju nikakor ne moremo biti odgovorni za posledice. Prešli bi takoj k dnevnemu redu, to je k prvi točki poročila in protesta proti 30% pribitku na hišno-najemniški davek, pa predno preidemo k temu, prosim g. dr. Windischerja, ki se je oglašil k besedi, da poroča on.

Gosp. dr. Windischer, glavni tajnik trg. in obrt. zbornice se zahvali v imenu zbornice za pozdrav g. predsednika, izja-

vi, da so se povabilu organizacije hišnih posestnikov na današnji protestni shod odzvali rade volje in z mirno vestjo onih, ki se zavedajo, da so storili svoje dolžnosti v prizadevanju za omiljenje davčnih bremen v naši Sloveniji.

Slovenci smo mirni in krotki in je slovenska potrpežljivost prišla v pregovor. Naš srednji stan se na žalost udeležuje le nerad javnega življenja. Ako se sedaj v Sloveniji v hitrem redu vrste gospodarski shodi, je to zame znamenje, da prilike niso zdrave, da je breme javnih dajatev postalo v resnici pretežno. Trgovska in obrtniška zbornica ima po svojem zakonitem delokrogu zastopati gospodarske interese industrije, trgovine in obrta. Hvala bogu, da moremo in smemo reči, da se naša slovenska zbornica ne postavlja na enostransko stališče. Ona motri vse gospodarske potrebe naše domovine in deluje v lepem sporazumu z vsemi gospodarskimi organizacijami Slovenije, zlasti tudi z vodstvom organizacije hišne posesti. To njeno stališče je prineslo dragoceno priznanje naše prve politične osebnosti, da je nekak gospodarski parlament Slovenije. Hišni posestniki so važen sestavni del našega gospodarskega organizma. Pridobitni sloji so posredno in neposredno interesirani na tem, da ne podleže stan hišnih posestnikov. Z zanimanjem sledimo Vašim prizadevanjem in bomo radi podpirali Vaše upravičene interese. Hišnih posestnikov položaj je v resnici težaven. Mera njih trpljenja je polna in čas je dobiti moža, ki vam odvzame vsaj polovico križa, ki ga že tako dolgo nosite.

V Ljubljani je hišnemu posestniku najemnina obremenjena s 53,6%, v Celju z 89,12, v Ptujju, kjer znašajo občinske in okrajne doklade preko 700%, gospodarju sploh ničesar ne ostane in mora doplačevati.

Te razmere, gospoda, so nevdružne in upravičeno protestirajo hišni posestniki, da bi bili še nadalje samo biljeterji in inkasanti za državo in druge javne gospodarje.

Vprašanje davkov in javnih bremen je danes najvažnejše gospodarsko vprašanje Slovenije. Stalno je na dnevnem redu in v resnici je stopilo v permanenco. Slovenci smo vajeni davkov in se ne branimo davčne dolžnosti. Mi vemo, da jih potrebuje država in drugi javni gospodarji. Mi vemo, da smo mi sami, ki skupaj tvorimo svojo državo. Ali zavedamo se tudi, da breme ne sme biti prekomerno in da se mora nalagati tako, da ga državljani morejo nositi. Eno pa rečemo, svojih gospodarskih tvornih sil, svoje gospodarske vitalitete si ne damo od nikogar podvezati. — Davčno breme v Sloveniji je danes v resnici preveliko. Ako se mi branimo vsak zase v organizacijah, opravljamo koristno in potrebno delo, zakaj tudi državni interes je, da ne propadejo naše gospodarske sile. V novo državo smo prinesli avstrijski davčni sistem. Izčrpen sistem je to, ki obširja vse vire dohodkov, kakor zajema do-

ber vodovod v celoti svoj studenec. V tem pogledu smo popolnejši kakor druge pokrajine in zato v neugodnejšem položaju. Tudi imamo pri nas še dober davčni aparat, ki posluje in ki zakone nove in stare izvaja resnično. Uspehi kažejo, da drugod žal ni tako, spomnimo se le vprašanja davka o vojnih dobičkih in davka od poslovnega prometa. Tu se čujejo različne verjetne vesti, pravo resnico bi nam mogla dati le točna statistika, katere tako pogrešamo, kakor pravočasnih računskih zaključkov državne administracije. Lahko rečemo, da mi izpolnjujemo svojo dolžnost, zakaj v spominu je še sem številka 44.000.000 Din direktnih davkov, ki se je preračunavala za dobo enega leta za Slovenijo. Pobrlo pa se je pri nas davkov v 11 mesecih preko 80 milijonov. V zadnjem času sem pravkar dobil zanimivo statistiko o davkih na poslovni promet. Ta davek se je v naši celi državi v razdobju julij, avgust in september 1923 pobral v vsoti 40 milijonov dinarjev ter je od te svote Slovenija sama plačala nad 10.000.000 in vendar so bili ljudje, ki so očitali Sloveniji, da premalo plača davka na poslovni promet.

Občuten davek je pri nas osebna dohodnina. Ta je znašala pred vojno pri ljudeh, kakor jih je bilo v Ljubljani malo ali nič z dohodki 100.000 K letno 4841 K. — V letu 1923. pa plača davkoplačevalec z dohodkom 100.000 K 13.006 K 90 v Obdavenec z dohodki 100.000 K je bil leta 1914. po pravici oseba, ki je vzbujala zavist in ki je lahko plačala od tega dohodka 4000 kron. Pri današnji devalvaciji je 100.000 K večja številka in pri tem dohodku je breme na dohodnini od 13.000 K odločno previsoko. Kdo more utrpjeti od dohodka 8300 kron 1080 kron?

Ako je iz navedenih razlogov naša obremenitev po javnih bremenih in davkih prevelika, potem je upravičeno, da smo zahtevali in zahtevamo izjednačenje davčnih zakonov za celo državo. Hočemo podstavo, katera bi prinesla iste predpise za vso našo domovino. To je težko vprašanje, ali treba, da se čimpreje prevede zadovoljivo. Pripravlja se tak načrt in mi smo se o tem načrtu ponovno že izjavljali. Ali mesto novega zakona smo dobili lansko leto 30% linearno povišanje vseh direktnih davkov, tako se je naš položaj odločno poslabšal. Z vso upravičenostjo smemo proti temu 30% povišku odločno protestirati, zakaj ta povišek presega dopustne meje, osobito pri hišnem davku, pri dohodnini in posebni pridobnini. Mera je polna in prišli smo na nevarno strmino. Nevarnost nastaja za naše gospodarstvo in za davčno moralo. Naš finančni delegat je moder in uviden mož. Njemu je izročeno davčno krmilo v Sloveniji in po svojem poklicu mora čuvati davčne interese. Ali on sam je videl, da je dohodnini osobito davčno merilo preostro, lansko leto že je stavil predlog, da se omili davčna mera. Z nami vred ni uspel, kot odgovor je prišlo 30% linearno povišanje. Sedaj, ko po-

višanje preti, da poslani permanentno, je osebno in pisмено predlagal omejitve bremen iz dohodnine.

Trgovska zbornica se zelo prizadeva, da pomaga upravičenim interesom našega gospodarstva. Delati hočemo tudi v bodoče tako in upajmo, da z boljšim uspehom, kot doslej.

Poslanci naše Slovenije, to moramo odkrito priznati, se trudijo po njih najboljših močeh v parlamentu in pri vladi v Beogradu kar največ doseči. Dosedaj vsi skupaj nismo imeli sreče. Treba je, da se za naše pravice gibamo, zakaj tisti dobi svoje pravice, kdor je čuječ in buden. Mi vemo, da se morajo davki plačevati in smo pripravljene to storiti, v kolikor je v naših močeh, enega pa si ne pustimo dopasti — gospodarske osušitve in proti gospodarski drenaži naše Slovenije se bomo krepko branili. To ni enostranski interes hišnih posestnikov, to je interes delodajalcev, uslužbenecv, kakor delavcev. Tudi slednji imajo interes, da nas podpirajo v tem boju, kajti brezdelnost jih zadene, če opesajo gospodarska podjetja. Gosp. Windischer zaključil svoj govor ob zelo živahnem odobravanju zborovalcev.

Nato povzame besedo predsednik Frelj: Cenjeni zborovalci, že Vaše živahno odobravanje in pritrjevanje je izreklo g. dr. Windischerju toplo zahvalo. Vsa njegova izvajanja so britko resnična. Kar se pa tiče gospodarskega delovanja od strani trg. in obrt. zbornice v prid hiš. posestnikom, moram prav posebno poudarjati, da smo vselej našli pri zbornici oporo, kadarkoli smo se obrnili na njo. Npravili so načrt glede reforme davkov in so pri tem hišne posestnike podpirali, — kar se je od naše strani želelo, vse so sprejeli v načrt. Podpirali so nas pri naši borbi proti 30% povišanju, temu nesmiselnemu in krivičnemu davku, ki nas je tako kruto zadel. Bile so druge zadeve glede zakonov, davkov, vselej smo dobili zaščito. Kar je gospod doktor v splošnem navajal glede potrebe izenačenja davkov, glede pretečega gospodarskega propada, vse to je žal zelo resnično. Gosp. doktorju kot zastopniku trg. in obrt. zbornice se še enkrat za vse pristrčno zahvalim in ga prosim, da naš tudi nadalje v našem gospodarskem boju enako naklonjeno podpira. Srčna mu hvala za lepe besede.

Preidem k 1. točki dnevnega reda, to je protest proti 30% pribitku na hišno najemniški davek. »Porez ostane, o tem nema govora, s temi besedami me je odpravil g. finančni minister, ko sem posredoval, da bi se vsaj v l. 1924 odpravil ta davek. — Država mora ostati, ona je potrebna in ona ima za ta namen gotove kulturne potrebe, za katere mora dobivati gotove normalne dohodke, to so davki. In ti davki morajo biti pravični. Če so davki pravični, ne bo nobenih protestnih shodov, ne bo nevolje ali celo ogorčenja med državljani, vsakdo bo rad nanj odpadajočo svoto plačal. Toda ti davki morajo biti pravični, to se pravi, biti morajo pravično razdeljeni, to je, da plača hiš. posestnik v Ljubljani tisti davek, kakor ga plača hiš. posestnik v Zagrebu ali v Beogradu, da plača zadnji hišni posestnik v Srbiji od 100 Din dohodkov isti davek, kakor ga plača vsak drugi hišni posestnik v državi. Cenjeni zborovalci, Vi veste, kaj je bil hišni davek v Avstriji, imenovali so ga evropski škandal, ker je bil največji davek v Evropi. Na Hrvaškem so imeli nižji hišnonajemniški davek, ker se je medčasom malo reformiral. Naši bratje Srbijanci so pa imeli jako nizek hišni davek, znašal je v Beogradu okoli 3% najemnin. In če je g. finančni minister hotel zvišati hišnonajemniški davek, se je imel informirati, v kaki izmeri plačujejo posamezne

pokrajine ta davek in zračunati, da 30% povišanje ne more priti v poštev tam, kjer je ta davek v obče in posebno še v primeru z drugimi pokrajinami že itak mnogo previsok. Ni se potrudil, da bi bil vprašal svojega zadnjega sekretarja ali pa tudi pisarja: »Ti, koliko pa hišni posestniki v Sloveniji sedaj plačujejo, koliko plačajo v Zagrebu,« temveč določil je, kot sem že omenil, 30% pribitek kratkomalo na vse davke. Če bi bil on svoje uradnike to vprašal, bi bil zaznal, da je hišnonajemniški davek v Sloveniji že tako visok, da bi bil moral reči: »Tu se ne da nič več povišati, tu se mora napraviti izjema.« To je bila njegova dolžnost storiti. Naši tovariši v Srbiji bi bili lahko prenesli ta pribitek, tudi v Zagrebu bi ga nekoliko lažje, ali nas, ki smo s tem davkom že itak preobremenjeni, je s tem zadela velika krivica, proti kateri odločno protestiramo. Ko smo za ta pribitek izvedeli, smo šli osebno intervenirat k gosp. ministru. Gg. poslanci vseh strank so nam šli drage volje na roko. G. minister je obljubil, da bo zadevo preštudiral, da bo skušal to povišanje odpraviti, v naše veliko začudenje pa je prišel ta davek tudi za l. 1924 v veljavo. Bil sém nato zopet pri g. ministru, on pa ni hotel o odpravi tega prav nič slišati in je trdil, da mora tako ostati. —

Davki morajo biti tudi primerno razdeljeni. Vsak davkoplačevalec naj plača toliko, kolikor njegove premoženjske razmere prenesejo, da gospodarsko ne propade. Če primerjamo danes obremenitev hišne posesti, vidimo, da ni nobenega hišnega posestnika v Ljubljani, ki bi ne plačal več kot 50%, k temu pa moramo računati še kuluk etc. V nekaterih drugih krajih pa morajo plačati hiš. posestniki celo več davka kot dobe najemnine. Tako morajo n. pr. hišni posestniki v celjski okolici plačati od 100 Din najemnine 118 Din davka. Torej ta davek ni primerno razdeljen, kot zahtevajo že osnovni principi vsake zakonodaje in je g. finančni minister zagrešil tudi v tem pogledu.

Kakor vidite in veste sami, je naš današnji protest opravičen. Mi se bomo danes popoldne na seji delegatov posvetovali, kaj nam je ukreniti, da se ta povišek odpravi. Izjavljamo, da smo pripravljene podvzeti popolnoma vse korake, če tudi hiše propadejo ali pa stanovanja brezplačno dajemo in naj se potem davki pobirajo od najemnikov.

Predno pa bomo šli od teh skrajnih sredstev, upamo, da se bo g. finančni minister vendar še premislil in se dal pogovoriti. Opozarjamo na naš protest vse naše poslance, katere smo tudi prosili, da se udeležijo današnjega zborovanja. Mi se bomo borili toliko časa, da bomo izvojevali naše upravičene zahteve in bomo nastopili pri volitvah proti vsakomur, ki bi podpiral te vrste drž. gospodarstva. Mi moramo priti do naših pravic, pa makari, če se pri tem finančnem ministru, pa pri njegovem nasledniku. (Odobravanje.)

Predno grem nadalje, pozdravim zastopnika Saveza kučevlastnika g. Balcerja iz Zagreba. Jako nas veseli, da imamo priliko, pozdraviti ga na današnjem shodu, da se tako solidira delovanje obeh društev. Njem se godi kot sami povedo, nekoliko boljše kot nam, ker jim oblasti in uradniki gredo bolje na roko, vendar kakor mi, tudi oni stremé za zboljšanjem položaja in za končno rešitvijo stanovanjskega vprašanja. Ko smo bili zadnjič v Beogradu so se vsi klubi, pa bodi demokrati, bodi muslimanski čudili, da se nam nalaga tako silno davčno breme. Prišlo je pa na zborovanje v parlamentu in za to, kar so prej obsojali so potem glasovali. (Živahno dolgotrajno pritrjevanje.)

K besedi se oglasi zastopnik Saveza kučevlastnika g. Balcer iz Zagreba, ki vzpodbuja k močni organizaciji, kajti to klin s klinom se izbija in opozarja na organiziranje najemnikov. On se je udeležil današnjega shoda v imenu tamkajšnjega predsednika in prosi vse navzoče zborovalce, da pridobijo čim več članov, da bomo skupno tvorili silo, ki se bo morala vpoštovati. Dalje omenja, da bi lahko navedel mnogo drastičnih primerov, ko so bili nekateri hiš. posestniki v mladih letih v dobrih prilikah, sedaj pa so bili primorani hiše prodati in so ostali na beraški palici. Svoj govor sklene s klicem: »Živelit! Naj nam bo skupno delo uspešno!« (Živahno odobravanje.)

Gosp. predsednik Frelj: Že Vaše priznanje je izreklo g. zastopniku iz Zagreba našo zahvalo. Omenim prav kratko, da delamo s Savezom kučevlastnika v Zagrebu solidarno in da se posvetujemo skupno z njim o vseh naših ukrepih, kajti za dosego naših pravic je treba velikega skupnega dela in kakor je predgovornik povdarjal, močne organizacije. Zato gosp. zastopniku Balcerju še enkrat pristrčno pozdravljam in zlasti še predsednika Saveza g. Čačkoviča, ki je duša vse organizacije, — on hodi neumorno od mesta do mesta in organizira. — K besedi se je oglasil g. Jelačin, načelnik Zveze gremija trgovcev, katerega pristrčno pozdravljam.

G. Jelačin ml. pozdravi v imenu Zveze gremija trgovcev navzoče zborovalce in izjavi, da se je vabilu na današnji protestni shod z veseljem odzval, da izrazi v imenu organiziranih trgovcev popolno solidarnost s prizadevanjem in delovanjem hiš. posestnikov. Nadalje izvaja g. Jelačin, da se je menda že od l. 1919 naprej delala naša finančna politika brez vprašanja naših gospodarskih krogov. Če se nas že ni vprašalo, naj bi se nas bilo vsaj povabilo, da bi bili vsaj skromni prisostovalci pri sestavi teh načrtov. Davčna bremena v naši Sloveniji, pa ne samo v Sloveniji, tudi v ostalih pokrajinah naše države so ogromna. Mi vemo, da mora vsakdo plačati davek, da mora vsak državljan prispevati v davčno blagajno, če hoče biti deležen skupnih koristi in prav je tako, da plača več oni, ki več zasluži. Branili pa se bomo proti temu, da bi se nam nalagala taka bremena, ki nas popolnoma izčrpavajo. Vidimo, da se naše gospodarske razmere slabšajo od dne do dne, da se obetajo vedno višje obrestne mere in vprašati se moramo, kako daleč bo to še šlo, kako dolgo bomo sploh še mogli vzdržati. Reči moram, da sem velik pesimist in da dvomim, da bi današnji protestni shod kaj zalegel, dovolim pa si opozoriti na neko specialiteto pri nas v Sloveniji. Vemo, da se Slovenci radi hvalimo, da stojimo glede uprave v ospredju, reči pa moram, da davčna administracija gotovo prednjači pred vsemi drugimi pokrajinami v naši državi. (Živahno odobravanje.) Vemo tudi, da je pri nas od nekdanj bujno cvetela nekakšna zavist v vsakdanjem življenju, vemo, da je nešteto slučajev, ko so je enemu ali drugemu godila krivica. Tako postopanje je vsega obsojanja vredno in rodi zle posledice. Blagostanje skupnosti je obenem vir blagostanja posameznikov. Ali od tega, kar mi državi plačujemo, nam mora ona zopet deliti dobrote. Gosp. govornik izvaja nadalje, da hoče biti naša davčna uprava vsem drugim za vzgled, zgodilo pa se nikdar ne bo, da bi morebiti druge pokrajine hotelé služiti Sloveniji za vzgled v davčni praksi. Naj se ne tira davčnega vijaka predaleč, da ne počí. Škodljivec našega naroda je oni, ki brez glave napenja davčni vijak, da nam bo izmozgal vso moč in vzel vso voljo do gospodarskega dela.

Slovenija trpi velikansko gospodarsko škodo. V proračun so se stavili za 50% višji dohodki iz Slovenije kot je bilo proračunano prvotno in zakaj? Zato, ker se je v Sloveniji pobralo za 50% več davkov, kot je bilo predvideno. Gospodje v Beogradu se nam na naše pritožbe smejejo in pravijo, naj si iščemo krivce v Ljubljani. (Viharno odobravanje.) Tu potem ne zaleže nobena diplomacija in naj se priobčujajo ne vem kako popravki. Krivica se godi našemu uradništvu, ampak mi odvrčamo to krivdo. S temi davki, ki jih plačujemo mi, bi morali biti uradniki dobro plačani. Dalje opozarja gosp. Jelačin na samovoljno postopanje davčnih komisij in na predstoječe volitve v dohodninske cenilne komisije ter povdarja potrebo složnega postopanja vseh strank. Omenja, da so se gospodarske korporacije zedinile na edino pametno stališče, da si ne bodo metale polen pod noge. Sestavila se je lista mož, ki so že mnogo storili v gospodarski prosep in zato pozivlja vse navzoče, da se teh volitev dne 20. t. m. sigurno polnoštevilno udeleže. Kočno želi današnjemu protestnemu shodu uspeh in zaključi svoj govor, kateremu se je od strani zborovalcev živahno pritrjevalo in odobravalo.

G. predsednik Frelih: »Gospodu predsedniku Zveze trgovskih gremijev prav srčna hvala. Iz njegovih besedi smo šele prišli v prav jasen položaj. Ko smo imeli pred kratkim zborovanje na Štajerskem se je pokazalo, da je glavna ost ogorčenja obrnjena proti domačim ljudem. V drugih pokrajinah preresetavajo davčno vprašanje z veliko dobrohotnostjo. Zaradi tega moramo paziti na naše domače ljudi, zlasti na cenilne komisije. Res je g. finančni minister rekel, da potrebuje 30% pribitek zato, da bo državne uradnike pošteno plačal. Mi smo plačali, uradniki pa veste, koliko ste dobili od tega. Gospodu Jelačinu še enkrat prisrčna hvala.«

K besedi se je oglasil gosp. Turk, ki izjavlja, da bo tudi v bodoče kljub ostrin nasprotni kritiki in osebnemu zaletavanju delal v občinskem svetu proti izsipavanju denarja in znal varovati koristi hišnih posestnikov, obrtnikov in trgovcev, ker je uverjen, da je ogromna večina ljubljanskih prebivalcev z njim. (Živahno odobravanje.)

G. predsednik Frelih: »Preidemo k drugi točki dnevnega reda, t. j. glede odprave plačilnih nalogov. Referat ima gosp. kanonik Sušnik in prosim, da poroča on.«

G. kanonik Sušnik govori o potrebi zopetne vpeljave plačilnih nalogov in pravi, da so bili vsi opomini, vse prošnje, da se plačilni nalogi zopet vpeljejo, doslej zaman. Izgovarjali so se, da bi rabili preveč moči, da povzročajo plačilni nalogi mnogo dela itd. Izjavlja, da se tudi prejšnjih plačilnih nalogov ni nobeden razveselil, ali vedelo se je, kdaj imamo plačati in za kateri čas in če se je zgodila krivica, se je proti dotičnemu plačilnemu nalogu lahko vložil rekurz. Seveda je rečeno, da se dajo davčni izvlečki pri davčni upravi 14 dni na razpolago v svrhu vpogleda. Prvič je težavno, da bi vsakdo tja šel, drugič je tiste 14 dni toliko ljudi, da se mora ure in ure čakati, predno pride človek na vrsto, da se svojega ugovora iznebi. Če bi hoteli iti vsi, bi morali imeti na razpolago enega uradnika in bi niti tedaj stvar ne bila zanesljiva, ker se v naglici zelo lahko zgodi, da se zamenja v knjigah število ali karsibodi podobnega. Položaj je pa še vse težavnejši. So davkoplačevalci, ki so 3, 4 do 6 ur in morebiti še dalje oddaljeni od davčne oblasti. Ali naj pridejo dotični tako daleč? In rok za vpogled znaša le 14 dni. Če je v bližini železnice, si kupi karto, koliko pa jih je, recimo iz italijanske meje in drugih krajev, ki imajo po 5, 6 ur,

predno pridejo do davkarije. Poleg vsega tega pridemo še na druge stvari. Koliko je posestnikov, ki imajo kak majhen vinograd na Dolenjskem ali na Štajerskem. Ali naj pride ta človek gledati tako daleč, da bo vedel, koliko davka se mu je pravzaprav predpisalo. Seveda rečejo pri davčni oblasti: saj ni treba, da bi sam šel, saj lahko enega ali drugega prosi, da to zanj stori. Kako je s tem, pa tudi vemo, dotični odlaga in odlaga ali pozabi, tako da je rok zamujen in potem se ne more nič več pomagati. Res je običajno, da davčni urad pošlje položnico, na kateri je zapisana svota, včasih tudi vrsta davka, recimo hišnonajemninski davek, osebna dohodnina, včasih pa tudi ni prav nič, razen svote, nikdar pa ni zapisano, za koliko časa je to in to za plačati. Marsikdo misli tudi, da je ta in ta davek že plačal, toda kar naenkrat dobi še enkrat poziv, da plača za 1 leto nazaj, morebiti za 2 leti nazaj in potem še kak prispevek itd., tako da iz plačevanja nikdar vun ne pride. V mnogih slučajih je sedaj tudi navada, da zahtevajo razni drž. uradi, da se prositelj izkaže, da je vse davke poravnal, kako se naj izkaže, če je sam v nejasnem in če ničesar v rokah nima. In tako se lahko zgodi, da se mu kar naenkrat reče, ti nisi vseh davkov plačal in nimaš pravice do tega in tega.

Na vsak način moramo vstrajati na tem, da dobimo plačilne naloge nazaj. Vsak obrtnik, naj si bo tesar, ključavničar, mizar itd. nam more dati račun, predno mu nekaj plačamo. Zakaj davčna uprava tega ne stori, zakaj ne pové, od kedaj in do kedaj imamo to in to plačati, da bi vedeli pri čem, da smo. Reklo se je, da davčna uprava nima pripomočkov, nima plačalcev, da bi to storili. Ali, saj je na položnico treba vendar tudi napisati in tudi na kuverto. Torej, zakaj bi ravno plačilni nalog dal več pisarije. Vidi se, da je izgovor, da nimajo moči na razpolago, popolnoma jalov. In navsezadnje, če že plačamo toliko davka, smo pripravljene plačati tudi tisto krono za tiskovino.

Marsikdo davka ne plačuje le za sebe, ampak lahko tudi kot oskrbnik, kot upravitelj drugega premoženja. To so recimo varuhi, ki se morajo sodnijsko izkazati, koliko davka so plačali. To pa zmorejo storiti le na podlagi plačilnega naloga. Ali se naj izkažejo s položnico, iz katere ni razvidno, kateri davek se je plačal in za katero dobo? Zaradi tega moramo strogo zahtevati, da se plačilni nalogi zopet vpeljejo, da se lahko izkažemo, kaj in koliko smo plačali. (Živahno dolgo trajno odobravanje.)

Gosp. predsednik Frelih: »Srčna hvala g. kanoniku Sušniku za njegova lepa in stvarna izvajanja. Vsi veste, da je tu taka nepravilnost in zmeda, da je zadnji čas, da finančni krogi uvidijo, da morajo to popraviti. Mi smo že lansko leto zahtevali, naj se plačilni nalogi zopet povrnejo, pa zastonj. Vsi zabavljamo samo čez Beograd. Res je, da se doli veliko greši, ampak v prvi vrsti naj se razmere ne slabšajo doma, naj se po domačih ljudeh ne kvari, kar je dobrega. Skupno s trgovsko zbornico smo se borili, da bi dosegli zopetno vpeljavo plačilnih nalogov, pa nič. Na Hrvaškem so plačilne naloge pustili, samo pri nas so jih odpravili zaradi »štedenja«, kar a ne drži. Sami davčni uradniki pravijo, da imajo sedaj veliko več dela, kot prej s plačilnimi nalogi. Dobiti jih moramo nazaj.« (Burno odobravanje.)

Gosp. predsednik Frelih poroča nato obširno o podaljšanju zakona v varstvo najemnikov: Pred letom se je stanovanjski zakon kot delo kompromisa med hišnimi posestniki in najemniki podaljšal do konca l. 1924. Takrat se je izreklo, da si naj vsak svoje zadeve do 1. januarja 1925

uredi, ker takrat bo tega razmerja konec. Gospod minister Kukovec je takrat s svojim podpisom in jasno v »Jutru« povedal, da je to zadnji rok za najemnike, da se pripravijo za normalne razmere in naj s tem računajo. Vidimo pa, da se najemniki nočejo v to oživeti, da neprenehoma zahtevajo podaljšanje tega nesmiselnega in krivičnega zakona. Med tem časom niso ničesar storili, nikakih predlogov za zidanje hiš, sploh ničesar. Etablirali so se v svojih stanovanjih in se ne ganejo. Zahtevajo pa, da se mora ta zakon podaljšati do l. 1928 (Viharno ogorčenje.) in da se zaščitijo tudi podnajemniki. Mi smo seveda tudi proti tej zaščiti, to pa samo zaradi tega, ker se je s tem začela likvidacija tega vprašanja. Ker takoj, ko so postale mesečne sobe proste, se je pokazalo, da je v Ljubljani dosti sob na razpolago. Seveda ne za tisto smešno ceno, kakor jo plačujejo najemniki za svoja stanovanja, ampak za toliko kot je soba v resnici vredna. In to vedo dobro najemniki sami, saj so oni prvi bili — ne hišni gospodarji — ki so določili višine cene mesečnim stanovanjem v novih hišah se že ne oddajo lahko. Ker se zahteva za sobo in kuhinjo 2000 K, hodi najemnik, mesto, da bi si to stanovanje najel, raje na stanovanjski urad, da bi se mu tam odkazalo stanovanje na račun hišnega gospodarja. Kakor je danes dovolj mesečnih sob, ravno tako bi bilo dovolj stanovanj na razpolago, če bi bila ista prosta. Oni najemniki, ki danes stanujejo v 3, 4 ali 5 sobah za bagatelno vsoto, bi si pač potem morali poiskati svojemu premoženjskemu stanju primerno stanovanje. Cenjeni zborovalci, videli bode, da bo, kakor hitro bo ta zakon odpravljen, naenkrat zadosti stanovanj. Kdor lahko plačuje, naj hodi v lakaštih čevljih, kdor pa ne more, naj nosi pa navadne čevlje, škornje ali opanke. Kakor velja ta princip v vseh drugih ozirih, bo veljal tudi pri stanovanjih. Na vsak način pa je gotovo, da vsled stanovanjske prostosti ljudje ne bodo na cesti, kot najemniki to danes trdijo, češ da bo potem 80 odstotkov ljudi brez stanovanja. Statistika kaže, da je ravno nasprotno resnica. Ko so na Švedskem odpravili 1. oktobra 1924 vsako zaščito najemnikov, se je pokazalo, da so bili v tem oziru vsi demagogični ugovori proti tem neopravičeni.

Proti tej odpravi so ščuvali, da bodo poboji, da bo revolucija, vse časopisje je pisalo proti ukinitvi stan. zakona, prišli so na agitacijo celo boljševiki iz Rusije. Radi tega so dotične občine na Švedskem potem poskrbele za primerna stanovanja. Stockholm je izračunal, da bo potrebnih za deložirane ljudi 480 stanovanj, sedaj pa cenj. zborovalci, kaj se je zgodilo, samo okrog 200 stanovanj so porabili za odpravljene stranke, druga pripravljena stanovanja so ostala prazna.

Mesto Oerebro je napravilo 150 stanovanj, in veste koliko jih je porabila občina, samo 8 stanovanj, druga so ostala nezasedena.

Cenjeni zborovalci!

Tudi pri nas bo tako. Že iz tega, da imamo že danes prazna stanovanja, ki se ne morejo oddati in to v Ljubljani, kakor tudi, kakor g. delegat iz Zagreba omenja, o Zagrebu, je jasno razvidno, da je delitev najemnikov, koliko jih bo potem deložiranih, samo jalov izgovor in demagogija. Dokazali smo, da se to na Švedskem ni zgodilo in se tudi pri nas ne bo. Seveda treba je delati in gledati, da se stanovanjsko vprašanje razreši naravnim putem, a ne s stvarmi, kakor jih uganjajo najemniki. Prišlo je 30% povišanje hišnonajemninskega davka in mislim, da ima ta davek zadeti najemnike ravno tako, kakor

hišne posestnike, — ali ste pa že čuli, da so najemniki glede tega davka protestirali! Jaz ne vem časopisa, ki bi bil prinesel od strani najemnikov protest proti temu davku. Najemniki se kratkomalo sklicujejo na stanovanjski zakon. Morali pa bi vedeti, da je treba hiš. posestnikom ta pribitek povrniti. So inteligentni sloji, ki pravijo, da jim ni treba imeti s hiš. posestnikom nobenega razgovora, oni da imajo opraviti samo s stanovanjskim uradom. Zato je naša skrb in naše delo, da se ta zakon ne podaljša več in se odpravi. (Živahno odobravanje.) K tej točki pride še poročilo g. dr. Regalija o zakonu samem.

G. dr. Regali povzame besedo in izvaja, da je stanovanjsko vprašanje eno najvažnejših vprašanj, ki zadeva prav vse sloje. Cel problem, ves sistem stanovanjskega vprašanja je napačen. Rodil je korupcijo. Hišni lastniki niso nikaki kapitalisti. Hišni posestniki so mali ljudje, v njih hišah je naložen kapital, ki je bil trdo pritrjen. Med hiš. posestniki in najemniki se je nehalo vsako pravno razmerje. Hiš. posestniki so razlašeni, nimajo sploh pravice, da razpolagajo s svojim imetjem, nasprotno, oni so ne samo razlašeni, so tudi tlačani najemnikov. Zgodijo se celo slučaj, da tožijo najemniki hiš. posestnike, da jim stanovanja popravljajo. Hišni posestnik ima danes od svoje hiše samo škodo. Če nima postranskih virov, da popravlja hišo, mu ista razpada. — V Ljubljani smo imeli slučaj, da se je zgodil umor, da je eden izmed vrste najemnikov ubil hiš. gospodarja. Nihče na to ni reagiral. Ko je pa imel biti deložiran najemnik, je bila pokonci vsa Ljubljana. Najemniki pa delajo na naš račun celo imenitne kupčije. V Mariboru je neki kapetan prodal svoje stanovanje za 50.000 K, nekdo drugi zahteva za odstop slabega lokala velike odškodnine itd. To ni socializem, to je norost. Sedaj mora hišni posestnik vzdrževati bogate najemnike V Ljubljani lahko rečem, je polovica hiš. posestnikov v bedi. — Ves sistem stanovanjskih oblastev je nemogoč, oziroma ne more biti pravičen. Če je kako stanovanje prazno, dobi to stanovanje tisti, ki slučajno izve za nje, ali stavi kdo predlog za njega, ne pa tisti, ki je resnično potreben.

Le prosta odpoved more temu odpo-moči. Ljudje, ki so v starih stanovanjih, so neka privilegirana vrsta, ne bodo šli nikdar iz starih stanovanj, če jih hiš. posestnik ne bo mogel ven spraviti. Najemniki naj bi rajše, mesto da počenjajo demagogijo, zahtevali, da se odpravi ta ogromni davek na hiše. Nikjer drugje ni tako brezmišelnih razmer, kakor pri nas. G. predsednik Frelj Vam je povedal, kako je na Švedskem. Istotako je v Italiji, na Nemškem. Vse stanovanjske obasti proč! (Živahno odobravanje.)

K besedi se oglasi g. Hribar, ki govori o neznosnem razmerju med najemniki in gospodarji in pozivlja na oster in odločen protest proti stanovanjskemu zakonu. Protestira zlasti proti temu, da stanovanjska obast določi stranko, ki ima zasesti stanovanje, katera stranka je lahko v neprijateljskem razmerju napram hiš. gospodarju. Lastnina gospodarjeva se potem malo čuva ali naravnost razbija. Najemnika, ki jo plačuje najemnik je več kot minimalna. Za 3 sobe, kuhinjo, drvarnico, klet in vse druge pritlikline plača za 3 mesece po 50 Din. Ta zakon mora proč, proč! (Živahno odobravanje.)

G. predsednik Frelj se zahvali gosp. govorniku za besede in opozarja obenem, da pri vselitvah novih strank hišni gospodarji sami veliko grešijo, ker dajo pri stanovanjskem uradu svoj podpis, da nimajo nič proti vselitvi te in te stranke, pa tudi proti 20 drugim ne, ki se bodo še potem

dobile. »Saj ne veste kako ljudje bodo to, odklonite ta podpis in ne dajte izjave za vsakogar. Omenim tudi to, da niste zavezani pokazati vsakomur stanovanja, ki pride z izgovorom, da ga je poslal stanovanjski urad.«

G. predsednik navede nekaj gorostasnih slučajev in prosi, da se vsi kričeči slučajji popišejo in vpošljejo društvu, ker ima Savez kučevlastnika namen, zbrati vse take slučajje in jih v obliki knjige predložiti ministrstvu.

Besedo povzame g. Hrovatin, ki povdarja, da država ni ničesar doprinesla k omiljenju stanovanjske krize, prav nikakršne žrtve. Naredila ni niti ene zgradbe ne za svoje urade in ne za svoje uslužbence. Mislil, da moramo v prvi vrsti zahtevati od države, da za svoje urade in uradnike zgradi poslopja. Če se to zgodi, smo prepričani, da bo stanovanjska kriza rešena. (Živahno odobravanje.)

G. predsednik Frelj govori še o nesmiselnosti zakona o taksah in kuluku. Taksa se mora pri prodaji hiše plačati ne od kupnine, ampak od prometne vrednosti. Ako je bil kdo primoran hišo prodati za 700.000 K, ker ni mogel dobiti kupca, vredna je pa bila 1 milijon kron, bo moral plačati trikratno takso kot kazen. Če Vam v hiši nekdo brez obrti vino toči, ker ne dobi koncesije, veste kdo bo plačal kazen — hišni posestnik! In če podjetnik, ki ga imate v hiši ne vodi pravičnega knjigovodstva, kdo je odgovoren za to, — Visami, Vi boste kazen plačali. Ravno tako je glede pristojbinskega namestka, ki ga bo cenilna komisija večkrat previsoko cenila in bo lastnik neopravičeno zapadel kazni. Protestirati moramo tudi proti temu, da bi se od novih hiš pobiral pristojbinski namestek; za nove hiše se mora uvesti prostost, sicer se ubija stavbno gibanje. Končno moramo protestirati še proti kuluku, ki je zašel, ne vem kako, v proračun. Nikar ne mislite, da je ta kuluk tako nekaj priprostega. To je tisti robot, katerega je deloma zboljšala že Marija Terezija in katerega je potem Jožef II. odpravil. In tega je naša država zopet vpeljala zaradi tega, da bomo mi hišni posestniki prav pošteno plačali. Jaz pa Vam predlagam, da se bomo vsi izrekli, da bomo delali in kdor ne bo delal in hotel odkupiti, ali veste, koliko bo plačal? Davkoplačevalci, ki plačajo pod 1000 Din davka, bodo morali plačati 4 krat za 14 dni dela po 20 Din na dan, oni, ki plačajo letno do 10.000 Din direkt. davka, bodo plačali 10 krat za 14 dni po 20 Din na dan in oni z nad 10.000 Din davka pa 50 krat po 14 dni dela, kar znaša 14.000 Din. Zato se izjavite vsi, da greste delati. (Medklici.) Stvar je popolnoma resna. Pri nas je podlaga čisto druga, kot pa v Beogradu. Tam so nižje postavke in bodo veliko manj plačali, kot pa mi. Če že za drugo ne bi bil potreben ta shod, je zato, da se izjavimo glede tega nesrečnega kuluka in pa da rečemo, da gremo vsi delati. Mislil, da je naš ogorčen protest proti temu popolnoma opravičen. (Živahno odobravanje.)

K besedi se oglasi g. Staré: »Jaz Vam imam čisto kratko povedati o dimnikarjih. Dimnikarji imajo danes od drž. uprave potrjeno naredbo, da so kraji razdeljeni v ometalne okraje. Dimnikar je gospodar, on pride kadar hoče in ometa po svoji volji. Kako more drž. obast vsiliti hiš. gospodarju gotovega obrtnika. Če bi se izvajala ta praksa dosledno, bi nam lahko predpisali tudi lekarno, v katero bi morali hoditi po zdravila.« G. govornik protestira proti povišanju dimnikarskih pristojbin in zahteva razveljavljenje razdelitve v ometalne okraje. (Živahno odobravanje.)

G. predsednik prečita nastopne resolucije, ki se soglasno in z velikim odobravanjem sprejmejo.

I.

Ker so razlogi za utesnitev hišne posesti po končani vojni odpadli in ni najmanjše opravičenosti za daljni obstoj zakona o zaščiti najemnikov, protestira shod hišnih posestnikov iz Ljubljane in ostale Slovenije z vso odločnostjo proti nameri, podaljšati varstvo najemnikov po 1. januarju 1925. Zaščita najemnikov ne dosega svojih namenov, ovira stavbno gibanje, ki je edino zmožno ozdraviti razmere lastnikov in najemnikov ter jim uničuje hišno posest. Država, zastopi in drugi delodajalci naj dajo svojim nameščencem toliko dohodkov, da bodo ti ne samo primerno živeli, temveč tudi primeno stanovali. Zahtevamo, da država zgradi hiše za svoje urade in stanovanja za svoje nameščence. Omejitev hišne lastnine je protisocialna, ker naravnost onemogočuje razvoj trgovine, industrije in vseh pridobitnih poklicev, ki ne morejo niti do stanovanj, niti do poslovnih prostorov. Vsled proste razpolage stanovanj po hišnih lastnikih bo število razpoložljivih stanovanj večje kot sedaj in cene stanovanj ne bodo previsoke, ker se bodo ravnale tudi po ponudbah in plačilozmožnosti najemnikov.

II.

Na shodu dne 13. januarja 1924 v veliki dvorani hotela »Union« iz Ljubljane in ostale Slovenije zbrani hišni posestniki protestirajo proti 30% pribitku na hišno-najemninski davek, ker so davčna bremena, ki jih mora nositi hišna posest v Sloveniji tako velika, da onemogoča vsako rentabiliteto in škodujejo lastniku in najemniku. Hišno-najemninski davek z dokladami vred je tako visok, da hišnemu posestniku od najemnine ničesar ne ostane za popravilo in vzdrževanje hiše in s tem tira država s svojo nesrečno finančno politiko v propast vse naše hiše in ves naš stan.

Zahtevamo iz socialnega in gospodarskega stališča kakor tudi iz stališča javne pravičnosti v interesu hišnih lastnikov in najemnikov, da se hišno-najemninski davek izenači s hišno-najemninskim davkom v Srbiji. Zahtevamo takojšnjo ukinitve 30% pribitka na hišno-najemninski davek, ki je bil v Sloveniji vže pred vojno največji v celi Evropi. Protestiramo proti temu, da je g. finančni minister tudi v proračun za leto 1924 sprejel za Slovenijo 30% državni pribitek na najemninski davek. Prav tako je krivično tolmačenje zakona, da se je 30% državni pribitek raztegnil tudi na deželne doklade, katere se je krivično proglasilo za državni pribitek. Te deželne doklade je odpraviti, ker jih plačujemo samo v Sloveniji in ne tudi v ostalih pokrajinah v državi, kar je vsekako velika krivica za nas davkoplačevalce.

III.

Na shodu dne 13. januarja 1924 zbrani posestniki iz Ljubljane in ostale Slovenije protestirajo proti odpravi davčnih plačilnih nalogov in zahtevajo nujno, da se ti plačilni nalogi za vse vrste davkov zopet izdajajo, ker je brez teh vsaka natančna kontrola nad predpisi davkov onemogočena ter se dogajajo vedno slučajji, ko davkoplačevalec zamudi rok za pritožbo, s čemur se mu večkrat zgodi občutna škoda in je vsaka gospodarska kalkulacija davkoplačevalcev nemogoča. Povdarjamo odločno, da ne odnehamo od opravičene zahteve poprej, da se nam neopravičeno odvzeti plačilni nalogi zopet dostavljajo. Zahteva je tembolj opravičena, ker finančna uprava za Hrvatsko in Slavonijo gotovo iz potrebe še ni predlagala opustitve plačilnih nalogov, kakor se je to pri nas zgodilo.

Zahtevamo, da se predpisi davkov pravočasno vrše, ne pa za cela leta nazaj, kar se je dosedaj večkrat dogajalo. Znano je namreč, da se davčno postopanje vrši prepočasno in preobširno. Istotako naj se vrši pravočasno tirjanje davkov. Pri vsakem tirjanju in plačilu davkov je natanko navesti vrsto davkov, kateri se tirjajo, odnosno plačajo, ravnotako tudi plačilno dobo.

IV.

Zahtevamo, da se občinske in okrajne doklade na hišno-najemniški davek po možnosti popolnoma odpravijo ali pa vsaj znižajo na najnižji odstotek, ker te doklade raznih okrajnih zastopov in občin znesajo v večih kajih več kot naša celotna kosmata najemnina ter mora hišni lastnik te doklade plačevati iz svojega, za vzdrževanje hiše pa nima niti vinarja.

V.

Zahtevamo, da se sledeče določbe zakona o taksah takoj ukinejo, odnosno spremene, in sicer: člen I. tar. post. 12., v pogledu prometne vrednosti, ker je ta v Sloveniji vedno jednaka kupnini. Če bi se v tem pogledu vpeljala praksa, da bi se taksa odmerjala od prometne vrednosti, ki bi jo določila dotična cenilna komisija in bi moral v tem slučaju kupec ali prodajalec plačati celo trikratno takso kot kazen, bi bila za posestnike velikokrat velika krivica, ko so primorani svoja posestva prodati in se pri sedanji veliki denarni krizi in neprimerno visokih obrestih lahko pripetijo slučajji, da bo lastnik nepremičnino prodal pod ceno, kakor jo bo določila dotična komisija.

Isto velja k pripombi 12 iste tarifne postavke glede cenitve nepremičnin za plačilo pristojbinskega namestka, ki ga bo dotična komisija večkrat previsoko cenila in bo lastnik neopravičeno zapadel kazni. Za nove hiše pa je vsekako potreba uvesti prostost tega pristojbinskega namestka, ker drugače se nove stavbe preveč obremenijo, odnosno se s tem ubija stavbno gibanje. Ugovarjamo še tar. post. 61. in 99, pripomba 5, da bi hišni posestniki plačevali kazen in takse takrat, če je kazen zakrivil najemnik dotičnih lokalov. S temi določbami se dela hišnim lastnikom velika krivica, radi česar zahtevamo, da se ta določila takoj odpravijo in preuredijo, ker se s tem nalagajo hišnim lastnikom bremena, ki so naravnost nečuvna in nesmiselna.

VI.

Zahtevamo, da se kuluk takoj odpravi, ker je to nova neopravičena obremenitev stanovanj kot najnujnejše življenjske potrebščine ter je to nekulturen davek, ker v Sloveniji plačujemo davke in doklade v tako neprimerni višini, da smo že sedaj skoro popolnoma uničeni, torej na koncu davčne možnosti in absolutno ne prenesemo nobenega bremena več.

V Sloveniji plačujemo za ceste že občinske, okrajne in bivše deželne doklade, ter bi nas kuluk prizadel v veliko večji meri kot druge pokrajine, ker so pri nas predpisne davčne podlage za kuluk mnogo višje kot drugje.

VII.

Na shodu dne 13. januarja 1924 zbrani posestniki iz Ljubljane in ostale pokrajine protestirajo proti ponovnemu povišanju pristojbin za dimnikarska dela, ker za to povišanje sedaj niso dani nikaki pogoji, ter dalje odločno in ponovno zahtevamo, da se nezmiselna in za hišne posestnike neopravičena razdelitev v Ljubljani in drugih večjih mestih na ometalne okraje takoj ukine.

G. predsednik: Resolucije so ednoglasno sprejete. Za Vašo obilno udeležbo se Vam toplo zahvalim in Vas pozivljam na nadaljno delo. Prosim Vas, da se tudi v bodoče udeležite naših zborovanj tako polnoštevilno, kakor danes. Opozarjam Vas še pri tej priliki, da je na Francoskem organiziranih nad 9 milijonov posestnikov na Angleškem pa 20 milijonov.

Zato mi ne omahujemo, ampak bodimo vstrajno na delu tako dolgo, da pride mo do svojih pravic in če jih dobimo za enkrat vsaj polovico, nam bo pomagano, ker danes nimamo prav nobenih. Prav prisrčna hvala za zborovanje. (Živahno in dolgotrajno odobravanje), nakar predsednik zaključil shod ob 13. uri.

Konec stanovanjske mizerije.

Sodeč po inseratih dnevnega časopisja, ki ponujajo stanovanja, kakor tudi mesečne sobe, moramo soditi, da se stanovanjska mizerija ni le omilila, temveč prenehala tako, da se posestniki nanovo zidanih hiš celo boje, da ne bodo mogli oddati stanovanj v novih hišah.

Razumljivo je, da so stanovanja v novih hišah mnogo dražja kot v starih, ker le te pri sedanji dragini stavbenega materiala in delavskih moči mnogo stanejo. Opravičeno se je bati, da bodo ostala z velikimi žrtvami postavljene hiše nezasedene in ob enem je tudi podkopen obstoj teh hišnih lastnikov v tem najtežjem času denarne krize.

V starih hišah pa so stanovanja tako razdrapana, da deloma niso več stanovanjem podobna, ker so nekateri najemniki stanovanja samo izrabljali, zanje zelo malo plačali, tako, da za obnovo stanovanj ni ostalo ničesar.

Vsled denarne krize, še več pa vsled krivičnega stanovanjskega zakona, ki si lasti razpolaganje s stanovanji in tako jemlje sedanjemu lastniku hiše avtoriteto, ki ga je oropala pri denarnih zavodih vsake kreditne zmožnosti, (ker ga ne smatrajo več absolutnega lastnika hiše) ne bo moč imenovanih starih stanovanj renovirati in postaviti v tako stanje, da bodo zopet človeka vrednim stanovanjem podobna.

Krivični stanovanjski zakon ne grozi le novim stavbam, da ne bodo zasedene in nerentabilne, temveč bodo tudi ostalim hišnim lastnikom vzela vsako možnost obstanka, ker jih nihče ne popravlja, da slednjim nihče v njih ne bo mogel stanovati in bodo torej brez vsake posebne vrednosti.

Tudi država bo zelo prikrajšana na svoji davčni moči, koje odgovornost naj pa nosi sama, ker ne bo pregnala s svojimi pravilniki le sedanje hišne lastnike, temveč pridobila na novih ubožcih. Tako ne bo le konec stanovanjske mizerije, temveč tudi konec marljivih hišnih lastnikov, ki so se s svojimi žulji gradili, kar sedanje naredbe in zakoni podirajo.

Pravica.

je umrla za današnjega hišnega posestnika. Tak utis mora dobiti vsak, ki zasleduje obravnave glede stanovanjskih sporov. Ne-le, da se ne spoštuje hišnega reda, temveč ima stranka pravico delati hišnemu lastniku vsakovrstno škodo. Ako iščeš pravice, je zate ni nikjer.

Dokaz zato je tudi kakšno različno stališče zavzemajo razni sodniki o eni in isti zadevi. Tako zagovarja eden, da je sekanje drv v prvem nadstropju upravičeno, drugi sodnik pravi, da je to nedopustno, ker preti nevarnost spodnjim stanovalcem, da se poruši strop, če je slučaj-

no slab, kar se je bilo v resnici že zgodilo v nekem slučaju. Ta razgovor se je vršil med dvema sodnikoma in je za hišnega lastnika dokaz, da tukaj ne odločuje § pravice, temveč samo stališče sodnikov, ki pa je po večini hišnim lastnikom sovražno.

Nauk za hišnega lastnika, naj si nikar ne obeta pravične razsodbe, če ima še tako prav, ker pri vsej upravičenosti se svojo tožbo, kjer iščeš pravice lahko propadeš. To dokazujejo tudi vse razsodbe, ki se tičejo stanovanjskih sporov. Toraj desetkrat se poprej premisli, predno gres danes pravice iskat na sodnijo.

Razno.

Vložitev napovedi za dohodnino.

Hišni posestniki se opozarjajo, da je vložiti napovedi za dohodnino do konca februarja 1924. Do tega roka mora vsak, kdor že plačuje dohodnino, vložiti napoved iz lastnega nagiba, da se ogne zamudnim posledicam § 205 zakona o osebnih davkih. Davčna oblastva niso več dolžna opozarjati davkoplačevalce s posebnimi pozivi na njihovo dolžnost, ampak so upravičena vsem, ki ne vložijo napovedi v določenem roku, odmeriti dohodnino po uradnih pripomočkih. Posebne pozive dobe le, katerim namerava davčno oblastvo za l. 1924. prvič predpisati dohodnino. Napovedi pa je letos prvič kolekovati po tarifni točki številke 231 s kolekom za 5 Din, kar je treba upoštevati, da ne bo pozneje nepotrebnih kazni ali vsaj pisarij. V številki 1 »Moje doma za leto 1923, smo natanko pojasnili, kateri odbitki so dopustni od dohodkov pri odmeri dohodnine. Naročniki naj to številko natanko preberejo, ali pa se za pojasnila zgledajo v društveni pisarni.

Prisedniki in razsodniki pri stanovanjskem oblastvu za ljubljansko okolico.

I. Stanovanjsko oblastvo I. stopnje:

a) Starešina: dvorni svetnik in vodja okr. glav. za ljublj. okolico dr. Josip Ferjančič; namestnik: okrajni tajnik: Ignacij Rus.

b) Prisedniki za hišne posestnike: Ivan Kavčič, Selo 25; Franc Klemenčič, Glince 253; Vinko Krizaj, Selo 44, Alojzij Marn, Glince 99, Franc Petrič, Glince 272, Franc Rojina, Zg. Šiška 13, Josip Strukelj, Zg. Šiška 13, Ivan Ukovič, Novi Udmat 198; Franc Uran, Glince 68; Ivan Wostner, klepar, Novi Udmat.

c) Prisedniki za najemnike: Josip Čop, profesor, Zg. Šiška 100; Tone Elsner, Selo; Ivan Gašperin, Rožna dolina 226; Ivan Jezeršek, Rožna dolina 226; Kancijan Kos, Zg. Šiška 17; Josip Lojk, oficijal, Glince 207, Ivan Marjek, Zg. Šiška 111, Alojzij Slamič, Moste 49; Ferdinand Šturm, Glince 36; Završan Franc, Novi Udmat 133.

II. Stanovanjsko razsodišče:

Predsedniki razsodišča pri stan. oblastvu I. stopnje za ljubljansko okolico v Ljubljani: Ludvik Klobčič okrajni glavar; Stanko Masič, vladni tajnik; Josip Tribuč, posestnik; Ignacij Rus, okrajni tajnik.

Razsodniki:

a) iz vrst hišnih posestnikov: Ivan Frelih, preds. društva hiš. posestnikov, Stožice 53; Ivan Jerala, Novi Vodmat; Avgust Juh, Novi Vodmat 73; Franc Jeršina, Zg. Šiška 109; Andrej Knez, Vič; Josip

Oražem, Moste; Andrej Peterca, Vič; Anton Šuler, Novi Vodmat 143; Ivan Hinek star., Glince; Ivan Zakotnik, Zg. Šiška.

b) iz vrst najemnikov: Blanč Franc, Zelena jama; Janko Dolžan, Zg. Šiška 100; Ivan Habe, Glince 133; Anton Palma, Novi Vodmat; Anton Prebil, Rožna dolina 250; Maks Svoboda, Zg. Šiška 75; Franc Skobl, Selo 7; Ignacij Tomic, Glince 207; Franc Tomše, Zg. Šiška 86; Ivan Tomazin, Zelena jama 6.

Predsedniki stanovanjskega razsodišča za mesto Ljubljana: sodni predsednik v p. A. Levičnik; sodni nadsvetnik v p. A.

Einspieler; univ. prof. dr. Julij Polec; sod. nadsvetniki v p. Leopold Žužek, Josip Potrato in Jarc.

Članarina za ljubljanske in okoliške hišne posestnike: Za leto 1924. se je določila sledeča članarina: Pri hišah do stanarine 5000.— Din, Din 20.—; do Din 10.000.—, Din 30.—; do Din 20.000.— Din 60.—; nad Din 20.000, Din 100.— letno. Hišni posestniki ljubljanski in okoliški se prosijo, da določeno članarino poravnajo po današnjemu »Mojemu domu« priloženih položnicah v najkrajšem času. Hišni posestniki, ki se nahajajo v boljših razmerah in hočejo za našo organizacijo več prispevati, naj blagovolijo poslati primerno večji prispevek. Prosimo pa, da

prejeto položnico takoj izpolnite in denar oddaste poštnemu uradu, da dobi društvo na ta način denarna sredstva, v pokritje nujnih društvenih stroškov. Prepričani smo, da bo vsak naš član storil takoj svojo dolžnost in nam s tem prihranil velike nepotrebne stroške, ki bi jih imeli s pobiranjem članarine pri posameznih posestnikih. Omenimo še, da bo letošnje leto za vse hišne posestnike v naši državi najvažnejše, ker se gre za to, da prodere naša zahteva in se stanovanjski zakon ne podaljša več. To delo pa je združeno z velikimi stroški, kar naj se upošteva. — Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Trgovska banka

Ljubljana, Dunajska cesta, v lastni hiši.
Podružnica v Novem mestu.

Kapital K 20,000.000. — Rezerve okrog K 6,000.000.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantnije.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

Renomirana tvrdka
JOSIP JUG
pleskar in ličar
v Ljubljani,
Rimska cesta št. 16

se priporoča gg. hišnim posestnikom za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvrši po zmerni ceni in v najkrajšem času.

Oddelek za sobo- in črkoslikarstvo:
Moste-Ljubljana, Zaloška cesta št. 67.

Razno železnino, potrebščine za stavbe, pohištvo, orodja za poljedelce in obrtnike, štedilnike, peči, kuhinjsko posodo, vodovodne cevi, sesalke, portland-cement, strešna lopenka, suhe barve, žopča, firnež, karbolneje, strojno olje,

priporoča

Al. Sušnik

železnina

Ljubljana

Zaloška cesta.

Kavarna in gostilna
„LEON“

Ljubljana, Kolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovcem in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene.

Z velespoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater,
klepar in krovec

zaloga škrilec (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta številka 8

Tehn. Ing.
dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju.
Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkulantnejših pogojih.

Hišni posestniki! Pozor!

„Jugometalija“

izvršuje vse vrste kleparska dela, popravila žlebov, streh i. t. d. Vpeljava vodovodov, montaža klosetov in njihova popravila. Vsa kotlarska dela kakor kotle za pralnice, štedilnike i. t. d. Ključavničarska dela i. t. d.

Glavno zastopstvo »Toplodarov«
po najnižji ceni in najhitreje.

Ljubljana, Kolodvorska ulica številka 18.

Telefon št. 729.

Generalni zastop

vzajemne zavarovalne banke

„SLAVIJE“ v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti požaru, vplomu in zavarovanja na doživetje in smrt.

Rezervni fond: K 125.000.000,
Letna vplačana premija
K 55.000.000.

Vsa pojasnila daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposka ul. 12, v lastni hiši.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavica in rezervni zakladi okrog Din 60,000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.